

DÜRBÜN GÖZ

Çakır Kuşu (*Accipiter gentilis*) yırtıcı atmacalardan biridir. Havada süzülürken 800-1000 metre yukarıdan tavşan yavrularını farkedebilecek kadar gözleri keskindir. Tavşan ve diğer küçük memelileri yakalamak için dalışa geçtiğinde civarda Karakuşların bulunması işine gelmez. Çünkü bunlar acı çığlıklar atarak tavşanlara Çakır Kuşu'nun geldiğini haber verirler. Karakuşların neden böyle davrandıkları araştırılmaya değer bir konudur. Karakuşlarda bulunan önceden haber alma veya sezme yeteneği deprem, su baskını kısaca ses yapan her felaketin haber alınmasında insanlara yardımcı duruma getirilebilir.

GERGEDANLAR NEDEN TÜKENİYOR?

Asya'da bugünkü yaygın inanışa göre Gergedan (*Diceros bicornis*, *Rhinoceros sondaicus*, *Didermoceros sumatransis*, *Rhinoceros unicornis*, *Ceratatherium simum*) boynuzu cinsel gücü artırmaktadır. Daha önceki yıllarda Asya ülkelerinin hiçbirinde (Hindistan'ın küçük bir bölgesi dışında) gergedan, (*Rhinoceros unicornis*) buynuzunun bu amaçla kullanıldığını gösteren kayıtlara rastlanmak-

İŞTE DOĞA

Erdoğan SAKMAN

tadır. Bu yüzden ticarî çevrelerce özendirildiği anlaşılan gergedan boynuzu, Asya ülkeleri eczanelerinden kolayca fakat çok yüksek fiyatlara alınabilmektedir. Bu fiyatlar gergedan avcılığını özendirmiş, dolayısıyla sayılarını hızla azaltmıştır.

TABIATTA SAATLER AYARLI

Gelincik (*Papaver rhoeas*) Temmuz ile Ağustos aylarında sabah beş buçuk ile on saatleri arasında tohum tozlarını (Polen) yayar. Aynı saatlerde arılar ve diğer böcekler çiçeklere gelerek bu tozlara bulanırlar. Böylece, böceklerin beslenme saatleri ile bitkilerin tohum tozlarını yayma saatleri aynı zaman dilimine rastlamaktadır. Başka bir deyiş-

le, hayvan ve bitkilerin biyolojik saatleri aynı zamana ayarlanmıştır.

PROTEİN YAPICI

Ayılardan hemen hemen hepsi gibi Kahverengi Ayı da (*Ursus arctos*) kış uykusuna yatar. Bu süre içinde böbrek faaliyeti adeta durmuş gibidir. Yapılan ilk araştırmalar vücudun ürettiği ürenin henüz bilinmeyen bir biçimde proteine çevrildiğini göstermektedir. Bu ilginç durum aydınlatılarak böbrek hastalarına büyük yararı olacak çalışmalar yapılması gerekmektedir.

ÇEKİRGE SESİ

Yeşil Çekirge (*Locusta viridissima*) bir kilometre uzaktan bile duyulabilecek sesler çıkarabilir.

bilir. Havanın yoğunluğu 1293 gr/cm³ alınır, yarıçapı bir kilometre olan bir yarıkürenin kütlesi yaklaşık bir milyon tondur. Çekirge gibi küçük bir canlının yalnız bir organı ile bu kadar büyük bir kütleli hareket ettirebilmesinin sebebi şudur: Çevresindeki hava kütlelerinin tamamını aynı anda hareket ettiremez. Her titreşimde kendine en yakın havayı sıkıştırır. Bu titreşim dalga dalga dışa doğru yayılır. Çekirgeden dışa doğru itilen her hava dalgası sonradan eski yerine döner. Bu kez içerdeki tabakayı sıkıştırır. Bu ardi arkası kesilmeyen dalgaların yaptığı sıkıştırma ses olarak dışa doğru yayılır. Ses insan kulağına gelince duyulur. Çekirgenin çıkardığı sesin notalarının çıkarılmasıyla çok geniş alanlara duyuru yapan sirenler geliştirilebilir.